Náučný chodník Zoborský kláštor

Kraj:	Nitriansky
Okres:	Nitra
Geomorfologická jednotka:	Tribeč
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	Chránená krajinná oblasť Ponitrie
Prístup:	bus MHD Nitra, Zobor-nemocnica a pešo smerom na juh po žltej turistickej značke k jej tvarovej odbočke
Východisko:	Nitra-Zobor, Kláštorská ul., nemocnica sv. Svorada
Trasa:	Nitra-Zobor, Kláštorská ul., nemocnica sv. Svorada – areál Zoborského kláštora
Dĺžka, prevýšenie:	350 m, prevýšenie 30 m
Čas prechodu:	0,5 h
Počet zastávok:	8 + úvodný panel
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: historické, archeologické, náboženské, prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, peší, líniový, obojsmerný, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa je zo začiatku čiastočne súbežná so žltou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2016

Aktuálny stav: Náučný chodník je v dobrom stave.

Textový sprievodca: brožúrka Náučný chodník Zoborský kláštor

Kontakt: Zoborský skrášľovací spolok, Kamenná 65, 949 01 Nitra

Poznámky: (1) K východisku náučného chodníka vedie spred nemocnice sv. Svorada po jej obvode žltá turistická značka a k Zoborskému kláštoru ďalej odbočka z nej so symbolom zrúcaniny. (2) Pozdĺž prístupového chodníka, v areáli kláštora i blízkom okolí sa nachádzajú ďalšie náučné tabule a interaktívne prvky, napr. expozícia miestnych hornín, opis drevín, lesných živočíchov a ich stôp, archeologické nálezisko pre deti.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je i s jeho blízkym okolím vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Nitra. Krajské a okresné mesto v Podunajskej pahorkatine pri najjužnejšom cípe Tribeča na úpätí Zobora na rieke Nitra, počtom obyvateľov piate najväčšie na Slovensku. Vyvinulo sa v mieste významných archeologických lokalít, ako najstaršie mesto na Slovensku sa spomína už okolo roku 830. Stala sa dôležitým, politickým, hospodárskym a kultúrnym centrom veľkomoravských Slovienov ako sídlo Nitrianskeho kniežatstva (v 8. – 12. storočí), rozkvet zažila počas vlády Svätopluka v 9. storočí. Neskôr mesto patrilo Arpádovcom, v roku 1248 sa stalo kráľovským mestom, potom kráľ mesto a hrad daroval nitrianskym biskupom. V rokoch 1633 – 34 ju okupovali Turci. Po druhej svetovej vojne sa rozvíjal najmä chemický, strojársky a potravinársky priemysel. V roku 1952 sa stala centrom slovenského poľnohospodárskeho školstva a vedy. Charakter mestu dodáva svojrázny reliéf – hovorí sa, že je rozložené na siedmich vŕškoch: Hradný kopec, Na Vŕšku (Na Andrášku), Martinský vrch, Kalvária, Šibeničný vrch (Borina), Dražovský kopec a Zobor. Tieto pahorky prestavujú akési pokračovanie výbežku Tribeča ponorené pod sedimenty Podunajskej pahorkatiny, resp. vyčnievajúce z nich. Pre svoju osobitosť a výraznosť tvoria samostatnú geomorfologickú časť Nitrianskej pahorkatiny – Nitrianske vŕšky. Dominantou mesta je Nitriansky hrad, ktorého komplex – od roku 1962 národná kultúrna pamiatka – tvorí katedrála, biskupský palác, hradby a hospodárske budovy.

Zoborský kláštor. Komplex zvyškov barokového kamaldulského kláštora pri Špecializovanej nemocnici sv. Svorada Zobor, n. o., na severozápadnom okraji Nitry v západnom svahu vrchu Zobor na južnom konci Tribeča, ktorý vybudovali v závere 17. storočia na mieste zaniknutého benediktínskeho kláštora sv. Hyppolita. Tento – na území Slovenska najstarší – kláštor bol založený pravdepodobne v roku 880, keď vzniklo Nitrianske biskupstvo. Podľa legendy jeho prvým známym opátom bol Svorad, pôvodom z Poľska. Kláštor bol zrušený v roku 1468 uhorským kráľom Matejom Korvínom a vyplienený a úplne zničený poľským vojskom v roku 1471. Na jeho mieste nitriansky biskup zriadil v roku 1691 nový kláštor pre kamaldulov. Spolu s kláštorom postavili aj kostol sv. Jozefa. Kamalduli žili pustovníckym životom a hlásali prísne pokánie a askézu. Tu začal svoj rehoľný život aj vynikajúci botanik fráter Cyprián. Rád kamaldulov i kláštor v roku 1782 zrušil Jozef II. Dosiaľ sa z kláštora zachovala iba hlavná kláštorná budova (využíva ju Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor), ruiny kostola sv. Jozefa, oporné múry a zvyšky príbytkov mníchov. Areál kláštora je predmetom archeologického výskumu a aktivít Zoborského skrášľovacieho spolku s cieľom

konzervácie jeho zvyškov a ich prezentácie verejnosti.

Prírodná pamiatka Svoradova jaskyňa. Chránené územie nad Nitrou na západnom svahu Zobora v Tribeči vyhlásené v roku 1994 na ochranu 30 m dlhej fluviokrasovej jaskyne ležiacej na juhozápadnom okraji národnej prírodnej rezervácie Zoborská lesostep. Jaskyňa je pomenovaná podľa pustovníka Svorada, ktorý v nej býval začiatkom 11. storočia. Je verejnosti voľne prístupná.

Chránená krajinná oblasť (CHKO) Ponitrie. Chránené územie vyhlásené v roku 1985 v dvoch susediacich – geologicky a tým aj inak odlišných – horských celkoch Tribeč a Vtáčnik zhruba medzi Nitrou a líniou Prochoť – Podhradie pretiahnutého tvaru v dĺžke cca 55 km. **Tribeč**, ako jadrové pohorie, budujú najmä kryštalické bridlice, granodiority, vápence, dolomity a kremence. Jeho morfologicky osobitým a ojedinelým elementom sú 400 až 600 m vysoké nápadne čnejúce „hôrky" lemujúce jeho ústredný chrbát od východu (napr. Plieška, Dúň, Veľký Lysec, Ploská, Člnok – Hôrka – Skalka) i západu (napr. Veľká skala, Hrdovická, Háj, Tábor). Sú to kvesty, ktoré vznikli na uklonených vrstvách relatívne voči okoliu odolnejších hornín – kremencov a vápencov. Veľkým Tribečom dosahuje maximálnu nadmorskú výšku 829 m. V dôsledku toho väčšinu územia porastajú dubovo-hrabové a dubové, vo vyšších polohách i bukové lesy a zväčša teplomilné rastlinné spoločenstvá so vzácnymi druhmi, napr. peniažtek slovenský, hrdobárka páchnuca, hrachor benátsky, kosatec nízky, hlaváčik jarný, poniklec veľkokvetý, ľalia zlatohlavá. Zhruba na línii Veľké Pole – Radobica naň severovýchodným smerom nadväzuje vulkanické pohorie **Vtáčnik**, budované najmä andezitmi a ich pyroklastikami, dosahujúce výšku 1 346 m (vrch Vtáčnik). To je príčinou, že v ňom prevažujú bukové a bukovo-jedľové lesy, v najvyšších polohách bukové porasty krovitého vzrastu, tzv. listnatá „kosodrevina" s pôvodným smrekom a horskými druhmi (napr. mačucha cesnačkovitá, kamzičník rakúsky, chlpaňa lesná, iskerník platanolistý, prilbica moldavská a pozoruhodná škarda sibírska). Faunu CHKO reprezentujú: rys, mačka divá, jelenia, v nižších polohách srnčia a diviačia zver, hojná je introdukovaná danielia a muflónia zver. Vzácnymi dravcami sú tu: orol krikľavý, orol kráľovský, hadiar krátkoprstý a včelár obyčajný. Veľmi vzácny (vo Vtáčniku) je jariabok hôrny. V rámci CHKO leží viacero rôzne veľkých území európskeho významu (najrozsiahlejšie sú Vtáčnik na severnom konci a Zobor na južnom) a rozsiahlu centrálnu časť Tribeča s jeho západným okolím tvorí chránené vtáčie územie Tribeč (obe kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník Zoborský kláštor / Educational Trail Zobor Monastery
2. História benediktínskeho kláštora
3. Rád svätého Benedikta
4. Kamaldulský kláštorný kostol sv. Jozefa
5. Kamalduli na Zobore
6. Príbytok kamaldulského mnícha
7. Vodovod kamaldulského kláštora
8. Svätý Andrej Svorad – patrón Nitry
9. Artefakty z kláštora sv. Jozefa

Informačné panely v teréne nie sú číslované.

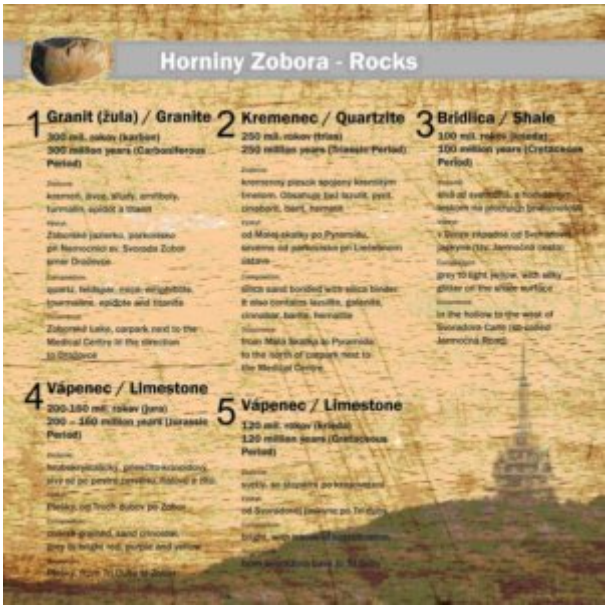

Zdravotnictvo na Zobore

Horniny Zobora - Rocks
1 Granit (žula) / Granite
300 mil. rokov (karbón)
300 million years (Carboniferous Period)
2 Kremenec / Quartzite
250 mil. rokov (trias)
250 million years (Triassic Period)
3 Bridlica / Shale
100 mil. rokov (kreda)
100 million years (Cretaceous Period)
4 Vápenec / Limestone
200-160 mil. rokov (jura)
200 – 160 million years (Jurassic Period)
5 Vápenec / Limestone
120 mil. rokov (kriedy)
120 million years (Cretaceous Period)

Živočíchy Zobora
1
Jeleň lesný
Cervus elaphus
red deer

AREÁL ZOBORSKÉHO KLÁŠTORA

Sásolie Brána
Nemocnica sv. Svorada
Kláštor sv. Jozefa
Eremitka
Ruiny Kostola sv. Jozefa
Cintorín
Svoradov prameň
Krížová cesta
Svoradova jaskyňa
Kríž a kostola sv. Jakuba

MAPY.CZ